

SYLLABUS I LËNDËS “SILVIKULTURA 1”

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Shkencave të Jetes dhe Mjedisit
Titulli i lëndës:	Silvikultura 1
Programi:	Shkencat e Pyjeve dhe Mjedisit
Niveli:	Bachelor
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	Viti i dytë , semestri i parë
Numri i orëve në javë:	3+2
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Do shpallet
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof.Asoc.Dr. Mirvjena Kellezi
Të dhënat kontaktuese:	mirvjena.kortoci@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	<p>Silvikultura 1 synon të informojë studentet mbi rolin dhe rendesine e pyjeve në nivel global. Roli fiziko-gjeografik i pyjeve (roli edafik, gjeomor-follogjik, klimatik e hidrologjik). Roli antropo-gjeografik i pyjeve (roli si prodhues i lendeve të para. Ndikimi i pyjeve mbi kulturat bujqesore e blegtorine, roli higjienik dhe estetik i pyjeve. Rreziqet e ekosistemeve pyjore sot në bote.</p> <p>Pylli si bashkesi jetese komplekse (ekosistemi pyjor). Druret si karakteristike e grumbujve pyjore. Dallimet midis drureve të vetmuar dhe atyre të rritur në pyll.</p> <p>Tiparet kryesore të ekosistemeve pyjore. Elementet perberes të tyre. Grumbulli pyjor (drunishtja) si kati kryesor i pyllit. Katet e tjera të pyllit (nendrunishtja, filizeria dhe shtresa barishtore. Tiparet strukturore të grumbullit pyjor.</p> <p>Klasifikimi i drureve në grumbujt pyjorë sipas rritjes (klasifikimi sipas KRAFT-it dhe IUFRO-s). Klasat e prodhimit dhe cilesise se grumbujve pyjore.</p> <p>Funksionet vegjetative ose fazat fenologjike të drureve. Fazat e zhvillimit të drureve e grumbujve pyjore.</p> <p>Kushtet e formimit në natyrë të grumbujve të thjeshtë ose të perzier. Avantazhet dhe disavantazhet e grumbujve të thjeshtë e të perzier. Perberja, zhvillimi dhe struktura e grumbujve pyjore.</p> <p>Roli dhe detyrat e silvoteknikes. Çlirimet dhe pastrimet. Qellimet e përgjithshme silvikulturore, realizimi teknik dhe periodiciteti i çlirimeve dhe pastrimeve.</p> <p>Rrallimet e shkallës së parë dhe të shkallës së dytë. Qellimet e përgjithshme silvikulturore, realizimi teknik dhe periodiciteti i rrallimeve. Klasifikimi i drureve në kuadrin e rrallimeve.</p>

	<p>Metodat e ndryshme per zbatimin e prerjeve kulturore. Format e qeverisjes dhe tipet e trajtimit te grumbujve pyjore. Trajtimi me prerje rrah ne siperfaqe te medha dhe siperfaqe te vogla. Karakteristikat kryesore, objektivat silvikulturore, vleresimi ekologjik e silvikulturor i trajtimit. Perparesite dhe te metat e trajtimit me prerje rrah.</p> <p>Trajtimi me prerje te njembasnjeshme (suksesive) uniforme. Karakteristikat, objektivat, ecuria e trajtimit dhe vleresimi ekologjik i tij. Perparesite dhe te metat e trajtimit me prerje te njembasnjeshme uniforme.</p> <p>Trajtimi me prerje te njembasnjeshme jouniforme (progresive ose ne çeltira). Karakteristikat, objektivat, ecuria e trajtimit dhe vleresimi ekologjik i tij. Anet pozitive dhe negative te trajtimit me prerje te njembasnjeshme jo uniforme.</p> <p>Trajtimi me prerje suksesive uniforme ne skaj te masivit. Qellimi dhe teknika e ripërteritjes, vleresimi ekologjik-silvikulturor. Anet pozitive dhe negative te trajtimit me prerje te njembas-njeshme uniforme ne skaj te masivit.</p> <p>Tipe te tjera te trajtimit te pyllit. Trajtimi me prerje te vazhdueshme (kopshtore) dhe trajtimi me prerje me diameter kufi. Vleresimi silvikulturor i ketyre trajtimeve.</p> <p>Koncepte te reja ne qeverisjen e pyjeve. Silvicultura natyralistike. Koncepti i „Shfrytezimit ekologjik te pyjeve”. Silvicultura dhe “Çertifikimi i pyjeve”.</p>
<p>Qëllimi i lëndës:</p>	<p>Qellimi i lendes se Silvilkultures 1 eshte te evidentoje faktoret ekologjike qe ndikojne ne jeten e pyllit dhe mundesite e modifikimit te tyre me masa tendryshme silvikulturore;</p> <p>Biologjine e pyllit (silvobiologjia). Njohuri te pergjitheshme mbi pyllin. Pylli si bashkesi jetese komplekse (ekosistemi pyjor). Tiparet kryesore te ekosistemeve pyjore.</p> <p>Ligjet e suksesionit e te evolucionit te bimesise pyjore si dhe mundesite e drejtimit te tyre;</p> <p>Shperndarja e bimesise ne bote dhe sistemet e klasifikimit te pyjeve. Zonat fitoklimatike dhe formacionet pyjore kryesore te vendit tone sipas zonave fitoklimatike.</p> <p>Punimet e kujdesimit ne grumbujt pyjore dhe premiset ekonomiko-biologjike te tyre.</p> <p>Metodat e kryesore per zbatimin e punimeve te kujdesimit dhe zbatimi konkret i tyre ne formacionet kryesore pyjore te vendit tone.</p>

	<p>Format kryesore te qeverisjes dhe tipet me te rendesishme te trajtimit te grumbujve pyjore dhe zbatimi i tyre ne formacionet kryesore te vendit te tone.</p> <p>Koncepte te reja ne qeverisjen e qendrueshme te pyjeve. Silvicultura natyralistike. Koncepti i „Shfrytezimit ekologjik te pyjeve” dhe “Çertifikimi i pyjeve”.</p>		
Rezultatet e të nxënit:	<p>Pas perfundimit te ketij kursi studenti duhet te jene ne gjendje te:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikoje faktoret ekologjike dhe biologjike dhe nderhyrjet ne pyll me masa te ndryshme silvikulturore; 2. Te shpjegoje ligjet e suksesionit e te evolucionit te bimesise pyjore si dhe mundesite e drejtimit te tyre; 3. Te percaktoje zonat fitoklimatike dhe formacionet pyjore kryesore te vendit sipas zonave fitoklimatike. 4. Te kategorizojë metodat e kryesore te zbatimit te punimeve te kujdesimit ne formacionet kryesore pyjore te vendit. 5. Te kombinoje format kryesore te qeverisjes dhe tipet me te rendesishme te trajtimit te grumbujve pyjore dhe zbatimi i tyre ne pyll. 		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	-	-	-
Kontaktet me mesimdhënesin/konsultimet	1	15	15
Ushtrime në terren	1	15	15
Kollokfiume, seminare	2	-	2
Detyra të shtëpisë	-	-	-
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	1	15	15
Përgatitja përfundimtare për provim	1	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuis, provim final)	2	5	10
Projektet, prezantimet ,etj	3	-	3
Totali			150 orë
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, diskutime, ushtrime laboratorike, ekspedita konsultime, seminare, projekte të pavarura, detyra shtëpie, kolokviume, detyre kursi, provime.		
Metodologjia e vlerësimit:	Vlerësimi i parë (kolokvium): 10%, Vlerësimi i dytë (kolokvium): 10%, Seminaret ose angazhime të tjera: 10%,		

	Provimi final: 70%, Total: 100%.
Literatura	
Literatura primare:	Tabaku, V. (2015): Bazat e Silvikultures. Leksione te shkruara per studentet. Kortoçi, Y., Kellezi, M. (2012): Shfrytezimi i pyjeve te ahut te Shqiperise me nje silvikulture te qendrushme.
Literatura shitesë:	Mine, V., Postoli, A., Tabaku, V. (2002): Rrallimet tregtare ne grumbujt pyjore. Tiranë. Marku, V. (2014): Dendrologjia Ralph D. Nyland: Silviculture: Concepts and Applications, 2007.

Plani i dizajnuar i mësimit:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	<p>Objekti dhe qellimi i silvikultures. Historia e zhvillimit te saj ne bote. Detyrat e qellimet e aktiviteteve silvikulturore ne vendin tone.</p> <p>Roli dhe rendesia e pyjeve ne nivel global. Roli fiziko-gjeografik i pyjeve (Roli edafik, gjeomorfollogjik, klimatik dhe hidrologjik). Roli anthro-po-gjeografik i pyjeve (si prodhues i lendeve te para. Ndikimi i pyjeve mbi kulturat bujqesore e blegtorine, roli higjenik e estetik i pyjeve. Rreziqet e ekosistemeve pyjore sot ne bote.</p> <p>Biologjia e pyllit (silvobiologjia). Njohuri te pergjitheshme mbi pyllin. Pylli si bashkesi jetese komplekse (ekosistemi pyjor). Druret si karakteristike e grumbujve pyjore. Dallimet midis</p>	Demonstrime ne pyll mbi metodat e pershkrimit te grumbujve pyjore.

	drureve te vetmuar dhe atyre te rritur ne pyll.	
<i>Java e dytë:</i>	<p>Tiparet e ekosistemeve pyjore. Elementet perberes te tyre. Grumbulli pyjor (drunishtja): kati kryesor i pyllit. Katet e tjere te pyllit (nenpylli, filizeria dhe shtresa barishtore.</p> <p>Klasifikimi i drureve ne grumbujt pyjorë sipas rritjes (klasifi-kimi sipas KRAFT-it dhe IUFRO-s). Klasat e prodhimit dhe cilesise se grumbujve pyjore.</p>	Praktike ne pyll mbi pershkrimin e tipareve strukturore te grumbujve: orgjina, perberja, kurordendesia, struktura horizontale/vertikale.
<i>Java e tretë:</i>	<p>Mardheniet midis pyllit dhe mjedisit. Njohuri te pergjithesh-me mbi ekologjine pyjore. Grupet e faktoreve ekologjike, mekanizmi i ndikimit te tyre ne jeten e pyllit.</p> <p>Bimesia pyjore dhe faktoret klimatik. Elementet e atmosferes si faktore ekologjik. Drita e nxehtesia si faktor ekologjik. Ndi-kimi i tyre ne jeten e pyllit dhe ndikimi i pyllit mbi to. Konkluzione silvikulturore lidhur me driten dhe nxehtesine.</p> <p>Lageshtia dhe era si faktor ekologjik. Ndikimi i tyre ne jeten e pyllit dhe ndikimi i pyllit mbi to. Mundesite e ndryshimit te tyre me masa silvikulturore. Konkluzione silvikulturore.</p>	Praktike ne pyll mbi klasifikimin e drureve sipas (sipas Kraft dhe IUFRO). Menyrat e percaktimit te klasave te prodhimit dhe cilesise.
<i>Java e katërt:</i>	<p>Bimesia pyjore dhe faktoret edafike. Elementet kimik te tokes si faktor ekologjik. Ndikimi i tokes ne jeten e pyllit. Regjimi i lageshtise,</p>	Praktike ne pyll per percaktimin e fazave natyrore te zhvillimit te grumbullit pyjor.

	<p>trofik, i ajrosjes dhe i nxehtesise se tokave pyjore. Ndikimi i pyllit mbi token. Konkluzione silvikulturore. Bimesia pyjore dhe faktoret topografike. (altituda, pjerrsia dhe kundrejtimi). Bimesia pyjore dhe faktoret biotike. Faktoret biotike bimore e shtazore. Roli i njeriut ne jeten e pyllit. Rendesia e njohurive ekologjike.</p>	
<i>Java e pestë:</i>	<p>Biologjia e drureve pyjore. Funkcionet vegjetative /fazat fenologjike te tyre. Rritja e drureve (rritja ne lartesi, diameter dhe ne vellim). Fazat e zhvillimit te drureve e grumbujve pyjore. Njohuri mbi grumbujt pyjore. Kushtet e formimit ne natyre te grumbujve te thjeshte e te perzier. Avantazhet dhe disavantazhet e grumbujve te thjeshte e te perbere. Perberja, zhvillimi dhe struktura e grumbujve pyjore. Evolucioni i pyllit dhe ligjet e suksesionit te tij. Vlera kulturore dhe ekonomike dhe rendesia e njohjes se suksesioneve.</p>	<p>Demonstrime dhe diskutime mbi perparesite dhe te metat e grumbujve pyjore te perzier dhe te thjeshte</p>
<i>Java e gjashtë:</i>	<p>Shperndarja e bimesise ne bote dhe Shqiperi. Sistemet e klasifikimit te pyjeve. Zonat fitoklimatike dhe formacionet pyjore kryesore te vendit sipas zonave fitoklimatike. Njohuri mbi tipologji pyjore. Roli dhe kontributi i silvoteknikes ne intensifikimin e prodhimitarise se grumbujve pyjore.</p>	<p>Praktike ne pyll mbi pershkrimin e formacioneve pyjore dhe zonave fitoklimatike.</p>

	Perse drejtim silvikulturor te pyllit? Qellimet dhe metodat e planifikimit silvikulturor.	
<i>Java e shtatë:</i>	Struktura dhe rigjenerimi ne pyjet e virgjër. Metodot e studimit ne grumbujt e virgjër dhe ne rezervatet natyrore. Teoria e fazave natyrore te zhvillimit ne grumbujt pyjore. Punimet e kujdesimit ne grumbujt pyjore. Bazat teorike te tyre. Kujdesi per filizerine, gemushajen dhe grumbullin e ri. Prerjet kulturore. Premisat ekonomike e biologjike te prerjeve kulturore. Çlirimet dhe pastrimet. Qellimet e pergjitheshme silvikulturore, realizimi teknik dhe periodiciteti i çlirimeve e pastrimeve.	Demonstrime mbi metodiken e punes ne punimet tipologjike pyjore.
<i>Java e tetë:</i>	Rrallimet e shkalles se pare dhe te shkalles se dyte. Qellimet e pergjitheshme silvikulturore, realizimi teknik dhe periodiciteti i rrallimeve. Klasifikimi i drureve ne kuadrin e rrallimeve. Metodot e zbatimit te prerjeve kulturore. Metodot e zbatimit te çlirimeve e pastrimeve. Metodot klasike te zbatimit te rrallimeve (rrallimi nga poshte, nga lart, i kombinuar dhe me te zgjedhur. Metodot e reja te rrallimeve (rrallimi kopshtor, me diameter kufi, ne grupe, gjeometrik ne plantazhet pyjore).	Seminari 1: Rendesia dhe funksionet kryesore te pyjeve per shoqerine njezore dhe faktoret kryesore ekologjike qe ndikojne ne jeten e pyllit.
<i>Java e nëntë:</i>	Zbatimi i prerjeve kulturore ne formacionet kryesore pyjore. Punime te tjera	Konkretizime dhe ilustrime praktike ne pyll mbi mjetet dhe realizimin

	<p>kujdesimi. Krasitjet e degeve. Prerjet higjeno-sanitare. Mjetet dhe teknika e realizimit te tyre.</p> <p>Format e qeverisjes dhe tipet e trajtimit te grumbujve pyjore. Qeverisja si trungshte. Trajtimi me prerje rrah ne siperfaqe te medha dhe te vogla. Perparesite dhe te metat e trajtimit me prerje rrah.</p> <p>Trajtimi me prerje te njembasnjeshme (suksesive) uniforme. Karakteristikat, objektivat, ecuria e trajtimit dhe vleresimi ekologjik i tij. Perparesite dhe te metat e trajtimit.</p>	<p>teknik te çlirimeve dhe te pastrimeve ne grumbujt pyjorë.</p>
<p><i>Java e dhjetë:</i></p>	<p>Trajtimi me prerje suksesive jouniforme (progresive ose me çeltira). Karakteristikat, objektivat, ecuria e trajtimit dhe vleresimi ekologjik i tij. Anet pozitive dhe negative te trajtimit.</p> <p>Trajtimi me prerje suksesive uniforme ne skaj te masivit. Qellimi dhe teknika. Vleresimi silvikulturor. Anet pozitive e negative te trajtimit.</p>	<p>Demonstrim praktik ne pyll mbi mjetet dhe realizimin teknik te rrallimeve ne grumbujt pyjorë. Rrallime nga lart dhe nga poshte.</p>
<p><i>Java e njëmbëdhjetë:</i></p>	<p>Tipe te tjera te trajtimit te pyllit. Trajtimi me prerje te vazhdueshme (kopshtore) dhe trajtimi me prerje me diameter kufi. Vleresimi silvikulturor i ketyre trajtimeve.</p> <p>Qeverisja si pyll i mesem dhe si pyll i ulet. Format dhe llojet e riparteritjes ne pyjet e ulet te dushqeve.</p>	<p>Demonstrim praktik mbi zbatimin e prerjeve suksesive uniforme</p>

	Trajtimi i cungishtes se thjeshte dhe i cungishtes me amësore. Teknikat e zbatimit te saj ne vendin tone.	
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Trajtimi i cungishtes kopshtore. Teknika e realizimit te saj. Regjimi i cungishtes se perbere (riperteritja me fare dhe me lastare).	Demonstrim praktik mbi zbatimin e prerjeve suksesive jouniforme.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Riperteritja vegjetative e pyllit. Pylli i mesem. Trajtime me prerje nga lart. Prerja ne trungore. Transformimi i pyllit te ulet dhe ne pyll te larte. Konversioni dhe format e tij. Konversioni me riperteritje natyrore dhe artificiale	Demonstrime praktike te damkimit ne pyje. Aspektet silvikulurore.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Rendesia kulturore dhe ekonomike e riperteritjes natyrore dhe artificiale. Zgjedhja e trajtimit per nje grumbll pyjor. Format e qeverisjes dhe tipet e trajtimeve ne formacionet pyjore kryesore te vendit tone.	Zbatimi i regjimeve dhe i trajtimeve ne pyjet e ulet (cungishtet).
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Koncepte te reja ne qeverisjen e qendrueshme te pyjeve. Silvikultura natyralistike. Koncepti i „shfrytezimit ekologjik te pyjeve”. Silvikultura dhe “Çertifikimi i pyjeve”.	Seminar 2: Punimet e kujdesimit ne grumbujt pyjore, format e qeverisjes si dhe llojet e trajtimeve te tyre
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		
<p>Studentët janë të obliguar në vijimin e rregullt në ligjërata, marrin pjese ne vizita studimore ne terren(ekskursion). Shkyçja e telefonave celularë, hyrja me kohë në sallën e mësimit dhe mbajtja e qetësisë në mësime po ashtu janë obligative.</p>		